

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Principia Juris Canonici : Ex Libro ... Decretalium Gregorii
IX. Pontificis M / Antehac In Alma & Archi-Episcopali
Benedictina Universitate Salisburgensi**

König, Robert

Salisburgi, 1725

VD18 80460526

4. De Clericis non residentibus in Ecclesia, vel præbenda.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61800](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61800)

TITULUS IV.

De Clericis non residenti-
bus in Ecclesia, vel præbenda.

SUMMARI A.

1. *Definitur residentia.* 2. *Ea alia est vera, alia*
ficta. 3. 4. *Quo jure introducta sit residentis*
obligatio?

5. *Quatenus ad personalem residentiam teneantur*
Episcopi? 6. *Abbatibus?* 7. *usque 14. Parochi, &*
alii Curati? 14. *usque 19. Canonici?* 19. *Benefi-*
ciati simplices?

20. *Residentia exigit presentiam in loco beneficii.*
21. usque 27. sunt tamen causa, ex quibus absens fini-
gitur presentis. 27. 28. *item exigit, ut beneficiatus*
personaliter fungatur officio. 29. *Et ut Canonicus*
Divinis intersit. 30. *usque 35. qui tamen ex certis*
causis quoad lucrandas distributiones interesse cen-
sentur.

36. *Quis sit finis residentia?* 36. 37. *Qui fructus re-*
sidentium? 38. *Et seqq. Quae poena non residentium?*

AD vitam honestatem, quæ in Clericis de-
sideratur, pertinet quoque Residentia in
Ecclesia, vel Præbenda, ob quam fructus be-
nificiorum, & distributiones quotidianas
percipiunt.

§. I.

1. *Definitur hæc residentia, quod sit præsen-*
tia, seu assidua commoratio in loco benefi-
cii, causâ servitii Ecclesiastici personaliter præ-
standi.

§. II.

2. *Dividitur in residentiam veram, & fictam.*
Vera est, quando Beneficiarius verè, & realiter
præsens est in loco beneficii, & per se ipsum,
seu personaliter officium, propter quod datur
beneficium, exercet. Ficta dicitur, quando
absens à loco beneficii fictione juris habetur
pro præsentem in ordine ad lucrandos fructus
annuos, aut etiam pro interessente in ordine ad
lucrandas distributiones quotidianas. Barb. in
Collect. an. ad rubr. l. s. n. 9. Pirrhing. n. 2.

§. III.

3. *Causa efficiens hujus residentia est jus, ex*
quo profluit residentis obligatio. Sed quod

illud? Beneficiarios simplices solo jure Eccle-
siastico ad residentiam teneri, in confesso est.
An verò Episcopi, & alii curam animarum
habentes ad eam jure quoque Divino obli-
gentur? in *disquisitionem* venit.

Negant Albinianus, & Catherinus *ter. d.*
Resid. maximè ideo: quia Ecclesia circa eo-
rum residentiam multa determinat: & obli-
gatio residentis per consuetudinem tolli potest.

Verùm Episcopos, & Beneficiarios, qui-
bus animarum cura incumbit, ad residentiam
ipso Jure Divino obligari, perspicuè desinit
Concilium Trident. *Sess. 23. c. 1. de Reform.*
Cum præcepto Divino mandatum sit,
omnibus, quibus animarum cura commissa est,
ovés suas agnoscere, pro his sacrificium offer-
re, verbique Divini prædicatione, Sacramen-
torum administratione, ac bonorum omnium
exemplo pascere, pauperum, aliarumque mis-
erabilium personarum curam paternam gerere,
& in cætera munia pastoralia incumbere:
qua omnia nequaquam ab iis præstari, & im-
pleri possunt, qui gregi suo non invigilant, neque
assistunt, sed mercenariorum more deserunt.
Ex quo ita concludo: Episcopi, & Parochi ea,
quæ ipsis Divinò præcepto imposita, & per
Tridentinam Sanctionem recensita sunt, non
possunt absentes præstare, ergo eòdem Divi-
nò præcepto residere tenentur. Imò ipsa S.
Synodus eos admonet, *ut Divinorum præ-*
ceptorum memores, factique forma gregis in ju-
dicio & veritate pascant, & regant. Ita Lo-
ther. *lib. 3. de re benefic. q. 27. n. 37. Less. lib. 2.*
de J. & J. c. 34. dub. 29. n. 153. & cum innu-
meris Jacob. Pignat. tom. 4. consult. 7. n. 18.

Argumenta Adversariorum nihil evincunt:
nam, quod *primum* attinet, licet in individo
quoad hoc, vel illud tempus sub certis cir-
cumstantiis multa Ecclesia circa residentiam
determinet, hoc tamen nihil impedit, quò mi-
nus in genere, & prout abstrahitur à casibus
particularibus, juris Divini sit, & secundum
illam

illam rationem genericam immutabilis, prout in simili de immunitate Ecclesiastica respondet Ægyd Rambek in *Panopl. libr. Eccles. disp. I. c. 2. n. 41. & seqq.* Quoad secundum negamus, hanc residentiam Episcoporum, & Curatorum etiam in futurum ullâ consuetudine abrogari posse, utpote quæ semper irrationalis, contra Jus Divinum, & magis corruptela, quàm consuetudo sit futura. Trident. *cit. Sess. 23. c. 1.* Zoëf. *h. t. n. 4.* Reliquas rationes Catherini confutat Valquez in *Opusculo moral. tr. de Benefic. c. 4. §. 2. dub. 1.*

§. IV.

Subjectum residentiae sunt Beneficarii, qui ad eam obligantur. Obligantur autem

I. Omnes Patriarchalibus, Metropolitanis, ac Cathedralibus Ecclesiis quibuscunque quacunque ratione, ac titulô præfecti, etiam si Ecclesiae Romanae Cardinales, vel quacunque aliâ dignitate præclari sint. *c. ex gestis 2. h. t. Trid. Sess. 6. de Reform. c. 1. & cit. Sess. 23. c. 1.* Quo postremo loco idem Concilium declarat, quòd Episcopi ex gravi causa, æquâ tamen, & sine detrimento gregis, per duos, aut ad summum tres menses (computatis omnibus totius anni partialibus absentis) à sua Ecclesia abesse queant, modò in festis solennioribus præsentibus sint, scilicet Adventus, Quadragesimæ, Nativitatis, Paschatis, Pentecostes, & Corporis Christi. Per longius tempus si abesse velint, duo simul requiruntur: *iusta causa*, qualis est *Christiana charitas*, *urgens necessitas*, *debita obedientia*, *ovidens Ecclesie, vel Reipublice utilitas*, & *licentia*, seu *approbatio*, quæ petenda est, vel à S. Pontifice, vel à Metropolitano, vel hoc absente, ab antiquiori suffraganeo, atque in scriptis obtinenda. Trident. *cit. Sess. 23. c. 1.* Quâ tamen licentiâ opus non est, si periculum in mora appareat, ut declarârunt Cardinales *ibid. n. 10. §. non est liber.* aut si causa absentiae sit notoria, ut si Episcopus, qui simul est Princeps Im-

perii, ad Comitata vocatus compareat, modò absentia tunc Ecclesiae non sit damnosa. P. Engel *h. t. n. 2.*

II. Ad residentiam in suis Ecclesiis tenentur Abbates, aliique Prælati Episcopo inferioribus, ita ut sine licentia Superioris, cui subsumt, ad longius tempus discedere nequeant: siquidem & ipsi nomine Pastorum, seu Curatorum Episcopis inferiorum, de quibus Trid. in *d. sess. 23. c. 1.* loquitur, comprehenduntur. Tambur. *de Fur. Abb. rom. 1. disp. 14. q. 1. n. 4. & q. 2. n. 2.* Pœnæ tamen circa amissionem fructuum, de quibus *infra §. 7.* dicemus, in Abbatibus non residentibus obtinere non possunt, ex quo propter votum religiosæ paupertatis redditus proprios non habent. Utrum autem tales inferiores Prælati per tres menses abesse possint, sicut Episcopi? ex consuetudine præcipuè locorum æstimandum esse, censet P. Engel *n. 6. h. t.* Et sanè passim videas, eos ad breve tempus sine licentia Superioris abesse, præsertim ex causa, quæ Prælatum conjuncta & notoria est; ut si Prælatum sit Status, vel Deputatus Provinciae.

III. Personaliter residere debent Parochi, & omnes illi, qui beneficium aliquod, cui cura animarum annexa est, obtinent. *c. quia nonnulli. 3. §. cum igitur h. t.* Trident. *sess. 23. de Reform. c. 1. §. eadem omnino.* ubi sancivit, ut quandocunque eos, causa prius per Episcopum cognita, & probata, abesse contigerit, Vicarium idoneum, ab ipso Ordinario approbandam, cum debita mercedis assignatione relinquant. Discedendi autem licentiam in scriptis, gratisque concedendam ultra bimestre tempus, nisi ex gravi causa, non obtineant. Verùm circa hoc decretum.

Dubitatur I. Num Parochi, aut alii Curati, qui tempore modico, id est, minus, quàm duobus mensibus abesse voluat, ab Episcopo licentiam petere, & habere teneantur? Navar. in *Man. 6. 25. n. 121.* & complures apud Gatz.

Garz. de Benefic. p. 3. c. 2. n. 19. autumant, Parochos, aliòsve Curatos ad bimestrem tantum absentiam haud opus habere aliquâ Superioris approbatione, eisque sufficere conscientiam iustæ causæ: tum quia in eod. c. 1. Tridentinum ad trimestrem absentiam ab Episcopis nihil aliud exigit, quàm iustam ejus causam, & postea subdit, eadem, quæ de Episcopis dicta sunt, etiam de Parochis, aliisque inferioribus Curatis accipienda esse: tum quia ante Tridentinam sanctionem ad bimestrem in anno absentiam Parochis ejusmodi licentia non erat necessaria. c. presertim. 3. causâ 7. q. 1. ergo neque post Tridentinam sanctionem, nihil tale ipsis præscribentem.

8 Econtra Garz. cit. c. 2. n. 23. Barb. in Collet. h. e. c. 4. n. 5. P. Engel n. 10. Less. de F. & F. lib. 2. c. 34. n. 159. docent, etiam ad absentiam duorum mensum Parochos, aut Curatos licentiâ Ordinarii indigere, idque colligunt ex Tridentino loc. cit. ubi præterquam quòd velit, causam prius cognosci, & probari per Episcopum, *quandocunque eos abesse contigerit, statuit, ut discedendi licentiam in scriptis, gratisque concedendam, ultra bimestre tempus, nisi ex gravi causa, non obtineant*, facili argumento, quòd Concilium decernat, etiam licentiam discedendi ad duos menses à Parochis, vel Curatis impetrandam esse, quamvis sine scripto ea concedi possit, nec ad eam dandam gravis causa requiratur, sed sufficiat quævis causa iusta, veluti recreationis, aut visitandi propinquos.

Quæ in contrarium allata sunt, tam nodosa non videntur, ut non facile expediantur. Et quidem Tridentinum in cit. c. 1. non facit omnimodam paritatem inter Episcopos & Parochos, aliòsve inferiores Curatos, quoad tempus residentie, sed tantum quoad culpam, & poenam, si non resideant tempore à jure præcepto, ut legenti appaebit. Quòd vero dicatur, ante Tridentinam constitutio-

nem ad bimestrem absentiam iisdem Ordinarii licentiâ opus non fuisse, eâ, quâ asseritur, facilitate negari potest per c. si quis in Clero. 29. causâ 7. q. 1. c. relatum 4. h. e. nec probatur per allegatam c. presertim. ut quòd Parochis non permittit bimestrem absentiam sine Ordinarii licentiâ, sed solum enunciât, quòd ob ejusmodi absentiam ex causa infirmitatis beneficiò privari non debeant.

Planè consuetudine in pluribus Diocessibus invaluit, ut Parochi (multò magis Prælati) ad modicum tempus discedentes licentiam Episcopi non requirant, sed vel suis Capellanis, vel vicino Parocho curam & jurisdictionem interea committant. Quæ consuetudo multorum absentiam excusare potest, modò interim Ecclesia, cujus cura iis incumbit, notabile damnum non patiatur: quamvis enim residentia Curatorum in genere nullâ consuetudine immutari valeat, cum sit juris Divini; in specie tamen, seu in hypothese, ne v. g. Parochus ex iusta causa etiam minùs duobus mensibus absit, est juris duntaxat Ecclesiastici, contra quòd uti licentiâ ab Episcopo, aut S. Pontifice concedi, ita consuetudo introduci potest. Confer. Barb. de Officio Paroch. p. 1. c. 8. num. 52.

Dubitatur II. An ad legitimam absentiam Parochorum, aliorumve Curatorum sufficiat tacita, vel præsumpta Ordinarii licentiâ? Quòd negandum: siquidem ex supra recitato decreto Tridentini requiritur licentiâ specialis in scripto obtenta. Hinc tametsi quis ex gravissima causa, puta ob insidias, aut bellum, ab Ecclesia discedere debeat, attamen si potest, & tempus patitur, licentiâ Episcopi petere debet, & impetrare; alioquin incidet in poenas non residentium. Garz. de Benefic. p. 3. c. 2. n. 34. ubi ita declarasse Congregationem Cardinalium refert. Quia imò si necessitas tam repentina sit, ut pro obtinenda licentiâ Episcopum adire nequeat, quantum in tali

casu Parochus exemplo etiam ante petitam licentiam à sua Ecclesia discedere possit, nihilominus ne ex postfacto incurrat pœnas non residentium, necessum est, ut quàm primùm potest, de suo discessu, & causa absentiae Episcopum certiore reddat, tum ut is de sufficientia causae cognoscat, tum etiam ut tempus redeundi determinet. P. Engel *h. t. n. 14.* Pirrhing *n. 21* Garc. *cit. n. 34.*

11 *Dubitatur* III. Si quis præter Parochiam insuper Canonicatum, vel aliud beneficium habeat, an, & in quo per se residere, vel per Vicariũ deservire, teneatur? In hoc dubio plures casus involvuntur necessariò distinguendi.

Primus est, quando alicui Canonicatui, vel alteri beneficio annexa est Parochia perpetuò & accessoriè, quemadmodum frequenter Abbatibus, Præposituris, aliisque Dignitatibus Parochiæ incorporari solent. Hoc casu quia major ratio habenda est principalis, quàm accessorii, oportet in majori, & principali Ecclesia, sive Canonicatu personaliter, in Parochia autem per Vicarium deservire. *c. extirpanda 39. §. qui verò de Præbend. & ibi Interpp.* Barb. ad *Trid. sess. 22. de Ref. c. 3. n. 6.*

12 *Secundus* casus est, quando aliquis citra unionem vel incorporationem ex dispensatione Pontificis simul obtinet beneficium simplex v. g. Canonicatum & Parochiam. Et hoc casu propter curam, & salutem animarum constituit Pius V. in *Bulla: Cupientes dardà 25. Junii 1568.* & declararunt Cardinales *ad c. 1. Trident. Sess. 23. n. 10.* quòd talis Canonicus in Parochia residere, & per se ipsum officium Parochi exercere debeat. Interim tamen quia ex justa causa in Canonicatu non residet, omnibus fructibus, & redditibus Canonicatus gaudet, solis distributionibus quotidianis exceptis. Garc. *de Benefic. p. 3. c. 2. sub n. 179.* Barb. *de Offic. Episc. alleg. § 3. n. 127.* Aliud usus ostendit.

13 *Tertius* est, si aliquis ex dispensatione citra

unionem, vel incorporationem habeat duo, vel plura beneficia curata. In hoc casu in Parochia digniori, vel ubi major cura animarum exercenda est, residere oportet, & in altera nihilominus cooperatorem constituere, si redditus patiantur; ad instar Episcoporum, qui, si sint plurium civitatum, seu locorum, semper in nobiliori, ac frequentiori habitare coguntur, *c. Episcopi 3. dist. 80. c. 1. de Privileg. Pa-norm. in d. c. extirpanda §. qui verò num. 5.* Quare quando unum beneficium est extra, alterum intra civitatem, residendum erit in eo, quod est intra; ita ex Garc. *decisum* ait Barb. *d. alleg. § 3. n. 73.* Quòd si verò Parochiæ omnino videantur æquales, propriam commoditatem sequi, & in alterutra prohibitu residere licebit, ut declaravit S. Congreg. Concilii in *Abulensi* teste Jacob Pign. *rem. 7. consul. 4. n. 20.* & ex comuni docet Honor. *h. t. n. 12.*

IV. Ad residentiam obligantur omnes in Ecclesiis Cathedralibus, vel Collegiatis provisi de dignitatibus, Canonicatibus, præbendis ac portionibus, ita ut iis non liceat vigore *cu-juslibet statuti, aut consuetudinis ultra tres menses, ab eisdem Ecclesiis quolibet anno abesse. salvis nihilominus earum Ecclesiarum constitutionibus, quæ longius servitii tempus requirunt.* Trident. *sess. 24. de Reformat. c. 12.* Circa quod

Quæres I. An causâ, vel licentiâ Episcopi opus sit, ut Canonicus tribus mensibus abesse possit? R. Episcopo quidem incumbere, ut attendat, ne simul & semel vel omnes, vel major Canonicorum pars discedant, & ita Ecclesia debitò servitio destituatur, aut etiam ne in præcipuas solennitates hujusmodi absentia trium mensium incidat. Trident. *cit. c. 12. de cætero verò, cum ipso jure sine adjecta aliqua conditione permillum sit Canonicis, tribus mensibus abesse, non erit necessarium, causam aliquam allegare, vel licentiam Episcopi obtinere, ut decisum asseverat Zerolla in Prax. Epi.*

Episcop. p. 1. V. *privatio. dub. 4.* Garc. de Benefic. p. 3. c. 2. num. 215. ubi amplius docet, posse Canonicum sine omni causa licite tribus mensibus abesse, & tamen fructus integros totius anni percipere: nam ideo, inquit, permittit Tridentinum istam absentiam trium mensium, ut præbendari possint capere aliquam recreationem a labore, ne nimis dura sit residentia.

15 *Quæst. II.* An circa residentiam consuetudo quid immutare possit? Affirmo cum Zypæo in *Analyti Jur. Pont. h. t. n. 13.* cum enim residentia Canonicorum non sit juris Divini, sicut residentia Curatorum, maximè illud, quòd tantum tribus mensibus abesse liceat, non videtur negandum, quin per contrariam consuetudinem ipsi decreto Tridentini, sicut aliis legibus positi vis derogari possit. Nec obstat illa clausula Concilii: *non liceat vigore cuiuslibet consuetudinis &c.* quia regulariter, ejusmodi clausula solum de præterita, non de futura consuetudine intelligenda sunt: & licet lex, aut canon simpliciter consuetudinem improbet, tanquam irrationabilem, etiam in futurum, nihilominus ex nova causa verisimiliter à Legislatore non provisâ consuetudo introduci potest. Covar. var. resol. lib. 3. c. 13. n. 4. & ego supra in tit. de Consuet. sub n. 19. Atque ita factum videmus in multis locis Germaniæ, ubi ad lucrandos totius anni fructus interdum sufficit tempus unius, vel alterius mensis, vel dici debet in similibus locis prædictam Tridentini constitutionem receptam non fuisse.

16 *Quæst. III.* Quid si aliquis in duabus Ecclesiis Cathedralibus sit Canonicus ex dispensatione, quanto tempore teneatur residere in una Ecclesia? Expeditum est, sine dispensatione neminem posse habere duos Canonicatus: sunt enim propter personalem residentiam novem mensium beneficia incompatibilia. Imò si simpliciter dispensetur, ut duos Canonicatus habere liceat, nullâ factâ mentione,

quòd simul utriusque fructibus frui possit, nihil de residentia censetur remissum, sed singulis annis ex illo duntaxat canonicatu fructus percipiet, in quo per novem menses residentiam fecerit. Honor. b. t. n. 14. cum pluribus *ibidem* laudatis. Sin verò simul super residentia, & percipiendis utrobique fructibus dispensetur, attendendum erit ad particularia locorum statuta, quæ variant, dum in quibusdam Cathedralibus, aut Collegiatis Ecclesiis pro residentia quatuor, in aliis quinque, in nonnullis sex Menses assignantur. Atque hujusmodi statuta non sunt effrenatè accipienda, quasi licentiam præbeant, reliquo tempore non residendi, quippe sic repugnant Concilio Tridentino, ac per id abrogata essent, sed suppositâ Apostolicâ dispensatione de non residendo, & lucrandis nihilominus fructibus; enim vero quanquam Pontifex talibus statutis non ligetur, quin possit absolute super residentia dispensare, vel ipse terminum, aut tempus residendi præscribere, nisi tamen specialiter exprimat, non censetur derogare, vel evertere similia statuta, à se, vel ab antecessoribus suis approbata, aut confirmata. c. 1. & *ibi* DD. de Constit. in 6. P. Engl. h. t. n. 29.

Juvat hoc loco nobilem illam controversiam attingere: utrum Episcopus, qui extra suam Diocesim cum dispensatione Sedis Apostolicæ Canonicatum in Ecclesia aliqua obtinet, in eadem residere teneatur, vel an fructus, ac si præsens esset, lucretur, si in sua Ecclesia Cathedrali resideat?

Sanè S. Congregatio Cardinalium ad Trident. sess. 23. c. 1. de Reform. num. 1. ita declaravit: *Episcopus, modo in Episcopatu resideat, solutus est à residentia beneficii simplicis, aut dignitatis, quam sine ulla animarum cura obtinet, extra Diocesim, in aliqua Cathedrali: eamque retinere, ac ejus fructus percipere potest, exceptis portionibus, & distributionibus quotidianis, & aliis, si qua forte sint, que ab-*

absentes iustā aliquā de causā non percipiunt. Quam declarationem secutus est Barb. *ibid.* num. 20. & Garc. *de Benefic. p. 3. c. 2. num. 185.* Accedit, quod alioquin dispensatio de retinendo beneficio, aut canonicatu præter Episcopatum inanis, frustranea, ac omninò otiosa foret.

Non dispendium, multum speciei hæc primā fronte præferre, sed si pensulatiùs examinaentur, vix merentur assensum: primò quia talis dispensatio Pontificia est strictè interpretanda, & aliud est habere Canonicatum & Episcopatum, aliud utrobique percipere fructus sine residentia. Secundo quia et si expressè cum aliquo dispensetur, ut in tuo beneficio non teneatur residere, is tamen nequaquam fructus beneficii lucrabitur, nisi id ipsum exprimitur, sed talis dispensatio solum operabitur, ne ob non residentiam suo beneficio privetur, ut ex communi docet Rebuff. *in prax. benefic. tit. dispens. de non resid.* Honor. h. t. n. 13. & 14. Felin. *in c. nisi Clerus. §. de Adulteriis. n. 16. de Judic.* quia rationem addit: quod fructuum perceptio non sit connexum inseparabile; & n. 17. generaliter subjungit, quod dispensatio non trahatur ad consecutiva separabilia. Sanchez *de Matrim. lib. 8. disp. 1. n. 120.* ubi regulam tradit, quod dispensatio non extendatur ad accessoria, si hæc sint separabilia, aut sine iis dispensatio non reddatur prorsus inanis, sed effectum habere possit; atque pro exemplo adjicit: unde dispensatio ad non residendum minimè extenditur ad fructuum consecutionem. Tertiò propter textum *in c. fin. de Rescript. in 6.* ubi S. Pontifex revocat indulgentias perpetuas aliquibus personis concessas *de percipiendis fructibus beneficiorum suorum, distributionibus duntaxat quotidianis exceptis, sive in scholis essent, sive in Ecclesiis suarum altera residerent aut in Romana Curia moram traherent;* consequenter supponit, opus esse speciali indul-

gentiā ad hoc, ut is, qui in alterutra suarum Ecclesiarum residet, fructus lucretur, & istum textum procedere, quando quis ex dispensatione duas Ecclesias & beneficia habet, notat Gloss. *in V. altera.* Ad hæc quarto suffragatur universalis, uti aliarum Germaniæ Collegiarum, & Cathedralium, ita & hujus quoque Metropolitanae Salisburgensis Ecclesiarum notoria observantia, immemoriali temporis usu stabilita, in quibus & in qua sine ulla Personarum distinctione, respectu, & qualitate, etiam Episcopi, si non resideant, & delerant, fructibus destituuntur: optima autem legum interpret est consuetudo. *c. dilectus de Consuetud. l. si de interpretatione. ff. de Legib. & ipsa pro lege servatur. l. de quibus V. in veterata. ff. Eod.*

Neque opposita sententia sibi præsidium ex allegata Cardinalium declaratione accersere potest: potest enim cum Zypæo *consult. cav. lib. 1. tit. de Elect. consult. 1. §. verum replicatur.* responderi hujusmodi declarationes Cardinalium non exhiberi authenticas: & omnes impressas declarationes jam sæpius Romæ damnatas esse ut adulterinas: vel saltem illi opponi potest exceptio de non usu: utpote quæ exceptio ipsis quoque constitutionibus tam canonicis, quam civilibus objici solet. Gloss. *in c. 1. de Treng. & pac. Aretin. consult. 11. col. penult.* Id, quod additur, dispensationem alioquin fore nullam, omnino negatur; ex quo ejus varia commoda supersunt: primò namque taliter dispensatus, si in una resideat, ad alterius residentiam sub pœna privationis adstringi non potest, ut alii possunt. Deinde ita dispensatus, si ob motus bellicos, aëris inclementiam, persecutionem, aut corporis debilitatem in uno loco, seu Episcopatu residere ac manere nequeat, ad alterum potest habere refugium. Tertiò, si statuta utriusque Ecclesiæ tam diuturnam residentiam non exigant, juxta eorum

tenorem fructus etiam utriusque participare poterit.

18. Caterum & illud sicco pede prætereundum non est, quòd Decretum Tridentini supra num. 12. relatum non afficiat fundaciones à Regibus, Principibus, aliisque Laicis factas, prout S. Congregatio in una Segobien die 21. Febr. 1576. hisce verbis declaravit: *Congregatio censuit, constitutionem, seu privilegium in fundatione Ecclesie editam, qua permittit Canonicis abesse ultra tres menses, non esse sublatam à Concilio sess. 24. c. 12. Sine dubio ideo: quia Ecclesia non facillè derogat voluntati Fundatorum.* Fagnan in c. licet 32. de Præbenda num. 58. Idem statuenndum de statutis à Sede Apostolica confirmatis propter duplex eorum vinculum, prout iterum eadem Congregatio respondit: *Statutum, ait: per quod conceditur abesse ultra tres menses ab Ecclesiis Cathedralibus, & collegiatis, si à Sede Apostolica fuit confirmatum, non censetur derogatum per Concilium.* quam & alias declarationes refert Garc. de Benefic. p. 3. c. 2. num. 126. Verum hoc ipsum tum procedit, quando confirmatio Apostolica emanavit ex certa scientia, & cum causæ cognitione; secus, si fuerit facta in forma communi, utpote quæ nihil novi tribuit. c. cum dilecta 4. §. non igitur. de Confirm. util. vel inutil. ubi Ego n. 6. & 8. c. quia diversitatem 5. ubi DD. de Concess. præb. c. quia intentionis 29. junctâ Gloss. de Privileg. Fagnan. in cit. c. licet n. 62.

19. V. Denique jure communi ad residentiam personalem obligantur Beneficiati quicumque, etiam simplices, utut Beneficium sit admodum tenue, & ultra viginti solidos annui redditus non habeat. c. quia nonnulli. 3. c. consequente. 6. c. cum ad hoc. 16. h. 1. c. fin. de Rescript. in 6. Gloss. in extravag. execrabilis. de Præbenda. Flam. Parisius de Resign. benefic. lib. 1. q. 10. n. 3. At hodie generali totius orbis consuetudine beneficia simplicia (exceptis Canoni-

catibus & Præbendis Ecclesiarum Cathedralium, aut Collegiatarum) hujusmodi onus exuerunt, ita ut in illis Clericus non cogatur personaliter residere, sed per Vicarium, seu substitutum ministerium obire, & obligationi satisfacere queat. Imò in c. 9. h. 1. Panormit. ibid. num. 3. Rota dec. 483. num. 2. p. 1. Garc. cit. p. 3. c. 2. à num. 4. qui num. 8. addit, ita fuisse resolutum à S. Congregatione asserente, *Episcopum non posse cogere obtinentes beneficia simplicia aliquod personale servitium suis beneficiis impendere, cum ex antiquissima totius Ecclesie consuetudine non nisi ad officium recitandum teneatur.* Quapropter, qui Capellaniam obtinet, ratione cujus in certa capella, vel altari missas dicere obligatur, poterit ad istas missas legendas alium constituere, tamen si fundatio jubeat, ut ad Capellaniam non alius, quàm qui actu Sacerdos est, præsentetur: vel ut Capellanus electus celebret, cantet, interveniat; modò non specialiter caveat, ac exprimat, quòd ipsemet beneficiatus personaliter & per se missas legere debeat: tunc enim non excusabitur, nisi propter justum & legitimum impedimentum, ut declaravit S. Congregatio Concilii in Romana Capellaniarum die 4. Augusti 1654. ad c. 5. sess. 25. de Reform. & alibi pluries apud Jacob. Pignatell. tom. 7. conclus. 2. à n. 4. Garc. de Benefic. p. 7. c. 4. à num. 87. Cæsar de Panimoll. dec. 130.

§. I.

Forma hujus residentie posita est in assidua commoratione in Ecclesia, seu loco beneficii, servitii Ecclesiastici præstandi gratiâ. Itaque ad residentiam proprie dictam, sive ut ratione ipsius fructus beneficiales percipiantur, requiritur.

I. Assidua præsentia in loco, seu Ecclesia, in qua quis habet beneficium. Sic Episcopus residere dicitur, si in Ecclesia sua Cathedrali, aut saltem in sua Diocesi commoretur. Tri-

D

dent.

dent. *sess. 6. de Reform. c. 1.* in illis verbis: *extra suam diocesim morando*: quod tamen in *sess. 23. c. 1. §. eosdem interim.* limitatur, ut certis anni temporibus principalem cathedram non relinquat, nisi Episcopalia munia in sua diocesi eum aliò vocent. Et hoc jam antiquitus sancitum fuerat, sed generaliter in *c. placuit. 21. causa. 7. q. 1. c. Episcopus. 4. de consecr. dist. 3.* Canonicus Ecclesie suae cathedrali, vel collegiatae ita adesse debet, ut in dies per seipsum inservire, & Divino officio, quod est scopus residentiae, interesse possit, ut colligitur ex Trident. *sess. 24. de Reform. c. 12. §. Praeterea.* Parochus in domo parochiali, vel, si non habet, intra fines parochiae habitet, oportet; nec satisfacit, si in vicino aliquo oppido moretur, & singulis diebus festis, ac Dominicis ad Parochiam suam excurrat. Barb. ad Concil. Trident. *sess. 23. de Reform. c. 1. n. 45.* cum citatis. Neque excusaretur, si diebus ferialibus abesset, causam docendi in aliqua civitate, ut decisum refert Garc. de Benefic. p. 3. c. 2. n. 179. Amplius: si Parochia sit divisa, & major pars populi longè ab Ecclesia degat, & minor propè, adhuc Parochus debet habitare prope Ecclesiam. Barb. *ubi supra n. 46.*

21 Sunt verò iustae, & legitimae causae, ex quibus ultra tempus indultum cum consensu Papae, vel Ordinarii absentes juris interpretatione residentes, seu in loco beneficii praesentes finguntur, ita ut consequenter fructus saltem annuos lucrentur. Earum

Prima est Christiana charitas; ut si quis à loco sui beneficii absit causam convertendi aliquam Provinciam, tollendi inimicias, pacem inter dissidentes componendi, Ecclesiae viduae, aliisve piis locis, vel personis miserabilibus succurrendi. Pirrhing. *h. t. n. 22.* qui ita limitat: dummodo absentia non cedat in notabile detrimentum commissi gregis: cum Episcopus, Parochus, aut Curatus ex iustitia obligatus sit ad subveniendum suis ovis, non item alijs. Barb. *de Offic. & potest. Episc. alleg. § 3. n. 6.*

Secunda causa est evidens Ecclesiae vel Reipubl. utilitas; ut si quis absit pro defensione jurium sui Canonatus, aut Ecclesiae, qualem absentiam nec iuramentum de perpetuo residendo impedit: *c. ex parte. 13. h. t. Rota dec. 163. n. 11. p. 4. tom. 2. Rec.* si Elector, aut Princeps Ecclesiasticus propter officia Dignitati annexa Comitibus interfuit, ex quo talis causa redundat in Ecclesiae utilitatem. Huc etiam refertur causa studiorum Theologiae, & Juris Canonici, quibus ad quinquennium in publicis Scholis (non item in villa, seu loco privato *c. tunc. 12. h. t.*) operam dare licet absque redituum privatione. *c. fin. de Magistr. & ibi Panormit. Trident. sess. 5. de Ref. c. 1. in fin.*

Verum hæc facultas studendi, licet de jure communi non tantum Canonicis, sed etiam Curatis permessa fuerit cum licentia Episcopi & substitutio Vicario assignata pro sustentatione certam portionem reddituum; *c. cum ex eo. 24. de Elect. in 6.* hodie tamen de jure novissimo Tridentini. *sess. 23. c. 1. de Reform.* Curati studiorum causam amplius abesse nequeunt, neque Episcopus talem licentiam indulgere potest, prout S. Pontifex à S. Congregatione Concilii consultus respondit, teste Fagnano in *c. super specula. de Magistr. n. 17.* eò quòd secundum Tridentinum *sess. 24. c. 18. de reform.* Ecclesiae Parochiales provideantur per concursum, per quam illas assecuti idonei sunt de praesenti, ita ut eos studiorum causam ab Ecclesiis suis abesse non sit opus. Fagnan. *cit. n. 17.* Quae provisio per concursum cum in plerisque Germaniae nostrae Diocesisibus recepta non sit, in his cessat ratio illius declarationis, ac proinde Episcopi, licentiam prosequendi studium sacrarum illarum scientiarum Parochiis probabiliter dare possunt; quod etiam post Concilium illud generaliter Episcopis permittum esse cum alijs relatis sustinet Pallao *disp. 2. pur. et. 9. §. 9. à n. 8.* Reliquis Beneficiariis non curatis, sicut Canonicis, quoad stu-

gno abire velint, non tantum potest, sed etiam tenetur hodie dum Episcopus licentiam concedere, dummodo id status Ecclesie patiat, & non sit extraordinaria Clericorum penuria. *c. cum ad hoc* 16. *h. t.* *Garc. de Beneficiis* p. 3. c. 2. n. 82. & 86. *Cæsar de Panimoll. dec.* 20. adnot. 3. n. 78.

3) Tertia causa est *obediencia Superioribus debita*, ratione cujus à residentia excusantur, qui à S. Pontifice, vel à proprio Episcopo ad certa officia subeunda mittuntur, vel ad servandum in certis functionibus assumuntur. *c. de casero* 7. *c. cum dilectus* 14. *c. ad audiendam* 15. *h. t.* Curatos tamen Episcopo inferiores extra eorundem curam, & cum curæ detrimento ad negotia, vel servitia Episcopalia, puta Vicarii, Visitatoris, Secretarii, Fiscalis, & hujusmodi assumendos non esse admonent *Cardinales ad Trid. sess.* 23. c. 1. *de Reform.* n. 7. *Barb. ibidem* n. 52. & 53. *Piasc. in Prax. Episc.* p. 2. c. 3. n. 27. *Jac. Pignatell. tom. 7. consult.* 4. n. 4. & seqq.

4) De eo altercari DD. video: num à residentia excusentur Clerici, qui Principibus sæcularibus inserviunt?

Sunt, qui asserant, Reges ac Principes à Sede Apostolica privilegia impetrasse, ut Episcopi, aliive Clerici, qui illis inserviunt in officio aliquo, non teneantur residere in suis Ecclesiis, salvo jure percipiendorum fructuum. *Boët. dec.* 17. *Rebuffus in Concord. de Collat. §.* 1. qui testantur tale privilegium Regi Franciæ fuisse concessum. *Joan. Selva de Benef.* p. 4. q. 6. *Hieron. de Cævallos in suis comm. contra comm.* q. 588. n. 7. qui Clericos à residentia absolvunt. Atque pro eorum opinione facit *Novel.* 123. c. 9. quâ Episcopis conceditur, ut per annum in Curia commorari possint.

Nihilominus sententiam negativam ut veniorem approbo cum *Garcia de Benef.* p. 3. c. 2. n. 389. ideo: quia ejusmodi privilegia

si quæ ab Ecclesia unquam Principibus tributa fuerunt, ea per Concilium Tridentinum *sess.* 6. c. 2. *de Reform.* & constitutionem *Pii IV. editam* 13 *Calendas Martii* 1565. recantata sunt, vel certè de eo casu intelligenda, quo regnum sine alicujus Episcopi, aut Clerici præsentia comodè administrari non posset: quippe tunc, ut propter bonum commune Reipublicæ S. Pontifex in obligatione residentie dispenset, æquitas, vel necessitas suadet. Nec est, quòd morer *Novellam* 123. c. 9. quandoquidem constitutiones Imperatorie, quæ in *Constit.* ac *Novellis* speciatim de Ecclesiis, Episcopis, Clericis, Monachis, eorumque rebus jubendo vel vetando, licet de facto olim vim habuerint ob dissimulationem SS. Pontificum, qui tunc temporis virium defectu resistere non valebant, absolutè tamen & semper invalidæ fuerunt, tanquam latæ à non habentibus potestatem. *c. lege Imperatorum* 1. *dist.* 10. c. *Ecclesia* 10. *de Constitut.* & ibi *Interpp.*

Quarta causa est *urgens necessitas*; velutiz bellum, & hostium incursiones arg. *c. pastoralis* 42. *causâ* 7. q. 1. capitalis inimicitia, aut insidiarum timor. *Gloss. fin. in c. ult. h. t.* gravis infirmitas, quæ an talis sit, Judicis arbitrio relinquitur. *Barb. tr. de Canon.* c. 24. n. 27. *Zerol. in Prax. Episc.* p. 1. *§. distributiones.* n. 3. item pestis, seu contagio, ob quam Beneficiarius vel in loco residentie, si sibi grassetur, manere nequit, vel ad eum è loco, ubi moratur, & pestis sævit, transire non licet. *Rebuff. in prax. tit. Dispensatio de non resid.* n. 31. *in fin.* *Barb. d. c.* 24. n. 39. Ubi tamen pro praxi bene notandum, quòd Curati, Parochi, Prælati, Episcopi, vel quacunque dignitate clari, tempore pestis teneantur etiam cum periculo suæ vitæ residere, nec possint absque lethali culpa fugere, & oves sibi commissas deserere: quoniam boni pastoris munus efflagitat, animam suam dare pro

ovibus suis, & vitam suam corporalem pro vita, ac salute spirituali earundem exponere, exemplò D. Caroli Borromæi, qui, ut in *vita* ejus legitur, eo morbo laborantes sedulo invisens paterno reficiebat affectu, & Ecclesiæ Sacramenta propriis ipse manibus ministrans mirum in modum solabatur. Barb. *ad Trid. sess. 23. de Reform. c. 1. n. 60.* Jacob Pignatelli. *tom. 4. consult. 17. n. 85. & seqq.* P. Engel *h. t. num. 17.*

26 In facto *disputatum* fuit: utrùm beneficiati religionem ingressi tempore Novitiatus fingantur residentes, fructusq; annuos lucrentur?

Negativæ fundamentum in eo collocatur, quòd in jure ingressus in religionem non referatur inter causas legales, quæ ita ab obligatione residendi liberant, ut unà faciant, quòd absens in ordine ad lucrandos fructus pro præsentibus habendus sit. Ex quo Garc. *de Benefic. p. II. c. 9. n. 31.* deducit, Canonicum Novitium anno Novitiatus & probationis non lucrari fructus præbendæ, quamvis sit justè excusatus à residentia. Huic accedit P. Engel *h. t. n. 28.*

Ego mallem in affirmativam desletere: *primo* quia ingressus in religionem est causa favorabilior, quàm causa studiorum, ergò eum causâ studiorum absens fingatur residens in ordine ad lucrandos fructus, multò magis ad eum effectum præfens censeretur absens propter ingressum religionis, sive postmodum profiteatur, sive iterum è religione exeat, abest enim interim ex justa, & honestissima causa, approbante etiam lege, ut ad eò poenam, seu privationem fructuum non mereatur. *Secundo* quia beneficium illius, qui religionem ingreditur, tempore probationis non vacat, sed, si necessariò requirat servitium, Novitius per substitutum assignatâ illi congruâ portione reddituum deservire potest. *c. beneficium 4. de Regularib. in 6.* ergo etiam retinet jura ex illo beneficio dimanantia, quæ inter numeratur jus percipiendi fructus. Neque

tertiò ex eo, quòd ad bonum aspiret, & vitam religiosam probet, debet ejus conditio fieri deterior; quam ob causam Canonicus Novitius dicitur quoque retinere jus eligendi, quod habent cæteri Canonici ejusdem Ecclesiæ, ita ut ad electionem Episcopi vocari debeat. arg. *c. penult. dist. 63.* Gloss. in *d. c. beneficium in V. conferendum.* Ad hæc *quartò* in Novitio considerandus est status potius pristinus, quàm regularis, utpote certus præ incerto. Atque hanc sententiam amplectantur complures citati ab Herman Wesseling in *suo Monopost. Furis Universi in V. Novitius.* ubi adducit quoque actuale præjudicium, simulque responsum plurium DD. qui huic se decisioni subscripserunt.

Hæc si solidum robur obtinent, fundamentum, quod pro negativa allatum est, facili negotio evertitur. Verùm ne forte plus æquòd religioni favere videar, referentis duntaxat partes mihi tribuo.

II. Ad residentiam requiritur personale²⁷ servitium, ac ministerium sacrum, hoc est, ut munia, quæ Beneficiato ratione beneficii imponuntur, per se ipsum obeat. *Trid. sess. 7. c. 3. de Reform. Card. in Clem. un. in pr. n. 22. de Foro compet. Loth. de re benefic. lib. 3. q. 27. n. 4.* Clericus enim acceptando beneficium quodammodo per quasi contractum ad residendum, & serviendum in persona se obstringere intelligitur, cum beneficium detur propter officium, & semper eligatur personæ industria. *c. quia nonnulli 3. s. relatum 4. c. conquirente 6. h. t.*

Ex quibus facilis est decisio illius *questio-28* nis: num Parochus satisfaciat suæ obligationi, si in Parochia quidem præfens sit, sed omnes actus ministerii per suos Capellanos, sive Vicarios exercent? Enim verò ut satisfaciat, omnino necessarium est, ut ad minimum aliquoties, & maximè, si Parochiani postulaverint, per semetipsum curam animarum peragat, & Sa-
cra-

cramenta administret, *d. c. relatum 4. h. t. c. excipienda 30. §. qui verò de Præbend.* P. Engl. *h. t. n. 1. §.* siquidem residentia, ad quam Parochus tenetur, non est residentia materialis, hoc est, habitatio in Parochia, sed formalis, hoc est, exercitium muneris pastoralis, ut docent Sylvelter *V. residere n. 1.* Garc. *de Benefic. p. 2. c. 2. n. 179.* referens declarationem S. Congregationis. Zerol. in *Prax. Episc. p. 1. V. Parochus §. 4.* & constat ex Trident. *c. 1. de Reform. sess. 23.* dum inculcans debitum pastoralis curæ inculcat residentiam, quâ pascat, & regat. Interim quia poena privationis fructuum est lata in absentes, qui corporaliter Ecclesias suas deserunt, verius videtur cum communi DD. apud Garc. *de Benef. p. 3. c. 2. n. 53.* quòd talis ad restitutionem fructuum non teneatur, præsertim si Parochiani nullum exinde patiantur detrimentum, sicut nec ille, qui malè officium Parochi administrat, quem fortè meliùs esset omnino abesse: quippe juxta vulgatam regulam: poenæ non debent extendi ad casus non expressos: & fructus principaliter dantur propter obligationem ad munera parochialia subeunda, vel per se, vel saltem per alium idoneum substitutum. Neque ab Horis Canonicis ad residentiam rectè ducitur paritas: cum hæc saltem ex rationabili causa fructuose aliis irandetur, ut puta propter multitudinem confidentium, vel aliarum occupationum, præcipue si per cooperatorem æquè bene ac meliùs animabus subjectis provisum sit; econtra onus recitandi officium Divinum purè personale est, & substitutionem nullam admittit, sicut ex natura rei nemini non patet.

29 III. Ut Canonici ratione residentia præter fructus annuos lucrentur distributiones quotidianas, non sufficit præsentia in Civitate, sed omnino requiritur interessentia in Divinis officii, *c. de catero. 7. h. t. c. un. Eod. in 6. c. li. §. 32. de Præbend.* Trident. *sess. 24. c. 12. de Reform.* idque variis Cardinalium declaratio-

nibus confirmant Fagn. in *d. c. licet num. 41.* & Jacob Pignatell. *tom. 1. consult. 129. n. 24. & seqq.* Imò Navar. Azor. Less. Garc. Hurtad. & alii apud Gonzal. in *c. 7. h. t. n. 5.* contendunt, Canonicos sub onere, & poena restitutionis teneri psallere, seu cantare cum aliis in Choro, nec satisfacere, si tantum intersint, & per Capellanos, seu Vicarios psallant, ipsi verò vel ibi, vel domi privatim Divinum officium recitent. Quod etiam Tridentinum insinuat. *cit. sess. 24. c. 12.* in illis verbis: *omnes verò Divina per se, & non per substitutos compellantur obire officia, atque in Choro ad psallendum instituto hymnis, & canticis DEI nomen reverenter, de voicè, distinctèque laudare.* At quòd interessentes non psallentes, sed tantum submissâ voce horas Canonicas recitantes suas faciant distributiones, docuerunt Cajetan. in *Summ. V. hora canonica.* Barb. *J. E. U. lib. 3. c. 18 n. 83. & ad Trident. d. c. 12. n. 118.* cum pluribus citatis, quibus patrocinantur textus in *d. c. licet 32. de Præbend. & c. un. h. t. in 6.* ubi sola interessentia commendatur, non autem ulla psallendi obligatio injungitur. Sanè consuetudo passim obtinuit, ut Canonici in Choro præsentés, etsi non per se, sed per substitutos Vicarios psallant, pro verè interessentibus habeantur; quam consuetudinem Barb. *cit. num. 118.* & Zypeus in *Analyti h. t. n. 28.* non irrationabilem esse existimat, ex quo officii decantatio, præsertim si figurata sit, ita sit magis decens, & accurata, ut etiam advertunt P. Engel *h. t. num. 27.* & Layman. in *Theol. mor. lib. 4. tr. 2. c. 6. num. 2.*

Cæterum sunt justæ, & privilegiatæ causæ, 30 ex quibus Canonici fictione juris habentur pro actu præsentibus, non tantum in loco beneficii, sed etiam in Choro, & officiis Divinis, ita ut quoque distributiones quotidianas percipere possint. Harum

Prima est militas Ecclesie. c. un. h. t. in 6. ut Canonicus si curam animarum ipsemet exercere,

cere & residere velit in Parochia Canonici, seu Dignitati suæ annexa. Trident. *sess. 22. de Reform. c. 3.* si Canonicus Pœnitentiarius in Ecclesia Cathedrali sub Divino officio confessiones excipiat. Trident. *sess. 24. de Reform. c. 8.* secus si audiret confessiones etiam infirmorum extra Ecclesiam Cathedraliam. Barb. *de offic. & potest. Episc. alleg. 56. n. 8.* si Canonicus assistat Episcopo in Ecclesia Cathedrali, aut aliis Civitatis locis Pontificalia exercenti ad præscriptum Trident. *sess. 24. c. 12. de Reform. f. omnes verò.* Fagnan. *ad c. licet. 32. n. 168. de Prab.* si Canonicus nomine Capituli sui Concilio generali interfit, ut ex Concilio Constantiensi *sess. 19.* cum Rebuffo tradit P. Engl. *h. t. n. 32.* Quod alii ad eos quoque, qui in synodo provinciali, vel diœcesana comparent, extendunt cum Barb. *de offic. & potest. Episc. alleg. 53. n. 158. & ad cit. c. 12. Trident. n. 81. & 82.* si Canonicus munus inquisitoris contra hæreticam pravitatem, vel Auditoris in Rota Romana obeat. Idem Barb. *cit. alleg. 53. num. 155. & 156. & ad Trid. d. c. 12. num. 76. & 77.*

Non immeritò hic *quæritur*: an interessens censeatur, & distributiones quotidianas lucretur Canonicus, qui tempore Divini officii in Ecclesia Cathedrali, aut Collegiata missam celebrat? Communissima sententia negat, sive celebret ex mera devotione, sive pro stipendio, & elemosyna recepta, sive ex onere Capellanæ, quam in eadem Ecclesia in titulum habet, sive ex onere legatorum, cui Capitulum, & Canonici satisfacere tenentur; nisi in loco aliquo consuetudine contrarium prædicetur, aut ex rationabili causa, approbante Prælate, puta ob supervenientem advenarum processionem, aut sublimis dignitatis personam. Aliàs perniciosi exempli foret, si laborantibus in choro destinata stipendia prætextu missæ, quæ in aliam horam remitti posset, aliò transferre fas esset, cum publici cantus dimi-

nutione, propter quem distributiones diariæ institutæ sunt. Panormit. in *c. cum olim. n. 6. de Sent. & re jud. Azor. Instit. moral. p. 2. lib. 3. c. 11. q. 19.* P. Engl. *h. t. n. 33.* Riccius in *Prax. distrib. dec. 492. n. 2.* ubi allegat decretum S. Congregationis Cardinalium.

Secunda causa, ob quam præsens in urbe, à Choro autem absens pro interessente habetur, est *infirmas*, ob quam Canonicus ad Ecclesiam conferre non potest; ut si febris laboret, si podagrâ vexetur, si debilis sit in cruribus, seu tibiis, si utroque lumine orbatus &c. *c. un. h. t. in 6.* Barb. *ad Concil. Trident. sess. 24. c. 12. à n. 89. usque 94.* Turcremata in *c. Clericus victum dist. 91.* qui dicit, ad infirmitatis excusationem spectare non solum infirmitatem, quam quis patitur, sed etiam, quam timere potest, & vitare cupit minuendo sanguinem, aut medicinam sumendo; latè Fagnan. in *c. licet de Prabend. à n. 136.* modo infirmus, dum integrâ valetudine uteretur, solitus fuerit Divinis officiis interesse; Secus enim si sanus solitus non esset frequentare chorum, & multò magis si omnino non fuisset solitus residere in loco, non censeatur infirmitas dare causam absentia, nec proinde distributiones reciperet. Panorm. in *c. ad audiendam. h. t. Navar. de Hor. Can. c. 11. n. 9.* Covar. *Var. Resol. lib. 3. c. 13. n. 8.* Felin. in *c. Apostolicam. n. 12. de Except.*

Scrupulò non caret: utrum infirmitas sit justa, ac privilegiata causa absentium, si in eam Canonicus ob excessum in potu, propriamque culpam incidat?

Videbitur fortassis, quòd non: tum propter juris regulam, quâ culpa auctori suo prodesse non debet, tum propter *l. 5. ff. Quib. ex caus. major.* juxta quam caret privilegio restitutionis, qui causam absentia procuravit. Quam sententiam tenuit Philipp. Franch. in *d. 6. nn. num. 17. h. t. in 6.*

§2 Benignior tamen, & verior est opinio contraria ex eo, quod licet Canonicus suâ culpâ in morbum inciderit, impedimentum tamen non eo fine, & animo causatum, sed per accidens subsecutum, ac ab ipso DEO illatum sit, neque illud voluntarium in causa (ut vocant Theologi) tanquam nimis remotum hic à Jure attenditur. Confert optimus textus in c. 2. causâ 7. q. 1. ubi Gregorius Papa: *cum percussio, inquit, imminet, utrum pro purgatione, an pro vindicta contingat, DEI in hoc iudicium ignoratur: & ideo non debet à nobis addi flagelantis afflictio.* Lotter de re benefic. lib. 3. q. 27. num. 136. Zerol. in Prax. Episc. p. 1. in V. distributiones. §. 3. §. 6. Covar. var. resol. lib. 3. c. 13. n. 8. §. 7. Putem verò, Canonicum, qui per actus repetitos se inhabilem redderet, ægrè ferre haud posse, si ipsi distributiones quotidianæ subtraherentur.

§3 Tertia causa, ob quam Canonico absenti tanquam interessenti quotidianæ distributiones debentur, est *justa & rationabilis corporalis necessitas.* cit. c. un. h. t. in 6. ut si Canonicus sit senio confectus, ita ut ob decrecentes corporis vires arbitriò Judicis Divinis interesse nequeat, modò aliàs interesse consueverit: Azor. Instit. mor. p. 2. lib. 7. c. 7. q. 12. vel si sanitatis gratiâ in balnea ivit, aut alium locum petit, quo salubriori aurâ uteretur: Pirrhing. h. t. n. 87. vel si impeditus fuisset à Capitulo, aut etiam expulsus, quò minus cum alijs Choro interesset: Lotter. cit. q. 27. n. 143. vel si absit à Choro ac etiam à Civitate ob meum, ne ab inimicis occidatur: Fagnan. ad c. licet. n. 151. de Præbend. vel si injustè fuerit incarceratus. Navar. h. t. consil. 10. & 11. Gratian. Discept. forens. c. 806. n. 13. Nec refert sive in loco beneficii, sive alibi detineatur, ut rectè advertit Fagnan. loc. cit. n. 153. contra Covar. vel si injustè sit bannitus, & relegatus: Barb. ad Concil. Trid. sess. 24. c. 12. de Ref. n. 103. item injustè excommunicatus,

suspensus, aut interdictus, quando eo tempore, quo censura ejusmodi in eum injustè lata est, in loco sui beneficii præsens, & Chorum frequentare solitus fuit. Cæsar de Panimoll. dec. 20. adnot. 3. n. 68. cum citatis. Jacob Pignatell. tom. 4. consult. 157.

Quarta causa prætenditur *justa consuetudo;* qualis est, vi cuius conceditur alicui Canonico, vel Beneficiato, qui per 40. annos semper diligenter interfuit Divinis, ut is imposterum, tanquam emeritus, ad nullam amplius præsentiam obligetur, & tamen fructus annuos, ac distributiones quotidianas lucretur. Ita declarasse S. Congregationem Concilii, meminit Garc. de Benefic. p. 1. c. 2. n. 344. Et generaliter justam esse consuetudinem, qua ex legitima causa, & ad breve tempus absentes distributiones quotidianas recipiunt, tenent Fagnan. in sepe cit. c. licet. de Præb. n. 59. & 134. Covar. lib. 3. Var. c. 13. num. 5. Jacob Pignatell. tom. 1. consult. 130. num. 3. & seqq. non obstante c. un. h. t. in 6. id namque accipiendum est de consuetudine, quâ absentibus distributiones dantur, etsi absint sine justa, & legitima causa.

§. VI.

Finis residentia est, ut Divinum officium, & 315 servitium Ecclesiasticum debite præstetur, ideo enim potissimum residentia est introducta.

§. VII.

Effectus alius est residentia factæ, alius residentia neglectæ.

Effectus residentia factæ est perceptio fructuum beneficialium, quorum tres species assignantur: nempe *fructus seu redditus annuus, distributiones quotidianæ, & fructus grossi.*

Fructus, seu redditus annui sunt fructus præbendæ, qui in fixo consistunt, & propter annuam residentiam, ac onera annexa in loco beneficii dantur, sine ordine ad ministeria, & interessentias in officio Divino; v. g. cum singulis Canonis per legitimum tempus residentibus.

annuatim destinantur mille imperiales, sive sæpius, sive rarius Ecclesiam frequentent, ac Horis Canonicis intersint. Fagnan. in *c. licet* 32. n. 17. de *Præbend.*

Distributiones quotidiana sunt, quæ dantur intuitu singulorum actuum, seu præsentiarum in Choro, & Divino officio; v. g. cum Canonici, qui sacro Officio, Matutino, Vesperis, vel aliis Horis intersunt, pro singulis actibus certam pecuniam, sive *præsentiam*, ut appellant, accipiunt. *c. un. h. t. in 6. Trident. sess. 24. de Ref. c. 12.* Atque hæc distributiones non veniunt sub nomine fructuum, ac reddituum beneficiorum per *c. fin. §. in illis, de Concess. præb. in 6. extravag. cum nonnulla. XI. §. præterea. de Præbend.* Lotter *de re benef. lib. 1. c. 39. n. 22.* ac proinde si alicui esset concessum privilegium, ut absens posset percipere fructus beneficii, non propterea posset accipere quotidianas distributiones, ut notat Gloss. in *d. c. un. h. t. in 6. Azor. Inst. mor. tom. 2. lib. 7. c. 7. q. 2.* & si quis condemnatus esset, ut restituat fructus beneficii, non teneretur vi hujus sententiæ restituere distributiones: Boër. *dec. 383. n. 4. §. in contrarium.* Cæsar. *de Panimoll. dec. 30. adnot. 3. num. 3.* nec privatus ob delictum fructibus beneficii censeretur esse privatus distributionibus. Boër. *dec. 40. n. 4.* Rota *dec. 1170. n. 2. p. 3. divers.* Nisi beneficium nullos alios fructus haberet, quàm distributiones, tunc enim habentur loco fructuum beneficii. *Dec. lib. 1. consil. 49. n. 14.* & alii, quos laudat Cæsar. *de Panimoll. d. adnotat. 3. n. 9.* Certè ad distributiones quotidianas spectant *anniversaria*, sive portiones funebres pro iis fundatæ, qui anniversariis intersunt. *c. un. in fin. h. t. in 6.*

Fructus grossi nuncupantur, qui de frumento, vino, piscibus, aut similibus rebus certis anni temporibus inter Canonicos residentes distribui solent. Garc. *de Benefic. p. 3. c. 2. n. 440. & 441.* P. Engel *h. t. n. 36.* Et hi fru-

ctus ordinariè annumerantur annis, eo quòd plerumque æqualiter inter residentes distribuuntur, absque respectu ad singulas in Choro præsentias; sin verò alicubi cum tali respectu distribuuntur, utique quotidianis distributionibus accensendi forent, quemadmodum olim contigisse colligitur ex *cit. c. un. h. t. in 6.* ubi distributiones quotidianæ *vistualia* dicuntur, & ex *c. de cætero. 7. h. t.* ubi *vistualia* illis denegantur, qui actualiter Divinis non intersunt. Gloss. in *extravag. un. Ne sede vacante.* Gonzal. *ad Regul. 8. Cancell. §. 7. proam. n. 205.* & fuse Quar. in *Summ. Bull. V. residentia.* ubi etiam decisionem Rotæ, & plures hujus sententiæ Authores allegat.

Non levis DD. pugna est: an qui in eadem Ecclesia duo beneficia habet, puta Præposituram, & Canonicatum, duplices distributiones percipiat?

Negant Butrio in *c. cum olim n. 10. in fin. de Sent. & re jud. Honor. h. t. n. 23.* & Zoëf. *n. 16.* Primò quia, qui ratione duorum beneficiorum in Choro præsens est, non magis est præsens, quàm is, qui tantum Canonicatum habet, ergo satis est, illum vel ut Præpositum, vel ut Canonicum habere simplices distributiones, utpote quæ percipiuntur ob personalem præsentiam. Secundo quia distributiones quotidianæ non dantur ratione beneficii, sed ratione officii, & muneris, quod quis facit in Ecclesia. Ergo duplices distributiones non debentur ei, qui licet duo beneficia habeat in eadem Ecclesia, duo tamen munera & officia simul non obit. Facit huc textus in *l. si plures. 9. pr. ff. de Partis.* ubi dicitur esse difficile; ut unus homo duorum vicem sustineat, id quod præcipuè in hac personali præsentia, ac interessentia obtinet.

Affirmant Joan. Andr. Panormic. & Felin. *ad c. cum olim de Sent. & re jud. Pirrhing. h. t. n. 100.* Covar. *lib. 3. var. resol. c. 13. n. 6.* Quibus suffragatur primò, *cit. c. cum olim. ex quo*

quo colligitur eum, qui simul Præpositus & Canonicus est, duplicem vocem in Capitulo habere, nisi aliud exigat Ecclesie consuetudo. *Secundò l. Titia. §. qui Marco. ff. de Annuis legat.* ubi notant Interpp. quòd si legentur centum singulis Senatoribus alicujus Oppidi, & Marco quinquaginta, centum & quinquaginta debeantur Marco, si is sit unus è Senatoribus. *Tertiò* juvat ratio: quòd talis Clericus Præpositi & Canonici munere simul fungatur; ergo æquum est, ut percipiat id, quod utroque fungenti debetur; quia quando plura jura concurrunt in persona unius; perinde est, ac si concurrant in personis diversorum per *l. tutorem 21. ff. de his, qua ut indign. & ibi Bartol.* Ad hæc licet talis Canonicus non magis sit præsens physicè, quàm qui unum tantum habet beneficium: magis tamen præsens est moraliter, eò quòd duorum impleat munus: nec est ratio, cur unam potius, quàm alteram portionem acquirat, cum idem Clericus tanquam Canonicus, & tanquam Præpositus Divinis officiis intersit.

Ego cum Layman in *Theol. mor. lib. 4. tit. 2. c. 7. n. 4.* cenleo, hac in re cujuslibet Ecclesie consuetudinem observandam esse. Utra verò harum opinionum ad juris obrustam examinata verior sit, problema esto.

38 *Effectus neglecta residentia* sunt poenæ, quarum quidam plures contra non residentes sancivit Jus Canonicum vetus in *c. pervenit. 20. cum multis seqq. causà 7. q. 1. & passim ibi.* quia verò circa eas plerumque Tridentinum attenditur, poenas ab eodem statutas breviter recensebimus.

I. Itaque in *sess. 6. c. 1. de Reform.* antiquos Canones innovavit, ac ulterius ordinavit, ut si quis à Patriarchali, Primitiali, Metropolitana, seu Cathedrali Ecclesia justis, & rationabilibus causis cessantibus, sex mensibus continuis extra suam Diocesim morando abfuerit, poenam privationis quartæ partis fructuum unius

anni fabricæ Ecclesie, vel pauperibus loci per Superiorem Ecclesiasticum applicandorum, ipso jure incurrat, & si per alios sex menses in hujusmodi absentia perseveraverit, aliam quartam partem fructuum similiter applicandam eò ipso amittat, crescente verò contumacia, intra tres menses per Archi-Episcopum, vel si ipse Archi-Episcopus abfuerit, per seniorem Suffraganeum, sub poena interdicti ingressus in Ecclesiam eò ipso incurrenda, R. Pontifici denuntiari debeat, ut in absentem animadvertere, & Ecclesie de Pastore utiliore providere possit. Insuper

II. In *sess. 23. de Ref. c. 1. §. si quis autem. 39* S. Synodus statuit, ut si Cathedrali Ecclesie cuicumque præsidens ultra duos, aut summum tres menses (exclusâ necessitate, vel causâ rationabili) abfuerit, præter peccati mortalis reatum pro rata temporis absentie fructus suos non faciat, nec tutâ conscientia, aliâ etiam declaratione non secutâ, illos sibi retinere possit, sed vel ipse, vel ipso cessante superior Ecclesiasticus Ecclesie, vel pauperibus loci applicare debeat, prohibita quâcunque conventionem, aut compositionem, & non obstantibus quibuscunque privilegiis.

III. In *ead. sess. 23. c. 1. §. eadem omnino. 40* declaravit, eadem omnino quoad culpam, amissionem fructuum, & poenam de Parochiis, aliisque Curatis inferioribus intelligenda esse. Quare & ipsi, si ultra duos menses sine gravi causa, & expressa Ordinarii licentia abfuerint, fructus restituere tenentur, & ad id ab Episcopo compelli possunt: & si per editum citati, etiam non personaliter, contumaces fuerint, Ordinariis liberum esse voluit, per censuras Ecclesiasticas, sequestrationem, & subtractionem fructuum, aliâque juris remedia, etiam usque ad privationem eos compellere nullò privilegiò, licentia, familiaritate, exemptione, pactione, statuto, consuetudine, appellatione, aut inhibitione executionem

E

nem

nem hanc remorante. Antequam tamen deveniatur ad privationem beneficii, necessarium est, ut absens prius personaliter, aut si personaliter non possit, per trinum edictum citetur expectatò post tertium edictum sex mensium spatìo. *c. ex parte 8. c. extra. II. h. t. & ibi Panorm. Zypceus in analysi h. t. n. 15. Layman in Theol. mor. tom. 4. sr. 2. c. 6. num. 3. Optimè Cæsar de Panimoll. dec. 80. à n. 11.*

41 IV. In sess. 24. de Ref. c. 12. §. praterea. decrevit, ut qui in Ecclesia Cathedrali, aut Collegiata obtinet dignitatem, Canonicatum, præbendam, aut portionem, & sine legitima facultate ultra tres menses non residet, primo anno privetur dimidiâ parte fructuum, quos ratione etiam præbendæ, ac residentia fecit suos, & si iterum eadem fuerit usus negligentia, privetur omnibus fructibus, quos eodem anno lucratus fuit: durante verò post duos annos contumaciâ, & si legitime monitus non redierit, contra eum juxta SS. Canonum constitutiones procedatur etiam ad privationem beneficii. *c. 8. II. & sim. h. t. Barb. ad Trident. d. c. 12. n. 70. Pialec. in Prax. Episc. p. 2. c. 3. num. 9. Jacob Pignat. tom. 1. consult. 164. ubi n. 2. adducit sequentem declarationem S. Congregationis: Sacra & c. censuit, scribendum Episcopo Asculano, ut contra Archi-Diaconum non residentem adhibeat remedia SS. Canonum ultra amissionem distributionum quotidianarum, primòque anno absentia privandum esse dimidia parte fructuum sua præbendæ; secundo anno privandum esse omnibus fructibus: tertio verò anno, durante contumacia, & precedente prius monitione privari posse Archi-Diaconatu.*

42 V. Denique in ead. sess. 24. c. 12. §. distributiones verò. S. Synodus in usum revocavit decretum Bonifacii VIII. quod extat in *c. un. h. t. in 6.* & constituit, ut Canonici, qui statutis horis non interfuerint, quâvis collusionem, aut remissione exclusa, distributionibus careant. Ex quo decreto DD. colligunt, nullo prætextu

Episcopo, aut Capitulo licere, Canonicis, qui sine legitima causa ab Officio Divino abfuerunt, amissas distributiones remittere, relaxare, aut condonare, ne iis alioquin detur occasio se absentandi à choro, sub spe, Episcopum, aut Con-canonicos suos sibi condonaturos distributiones, quas ob absentiam amiserunt. Fagaan. in *c. licet. 32. n. 9. de Præbend. Rota in Hispanen. distribut. 2. Maii 1603. coram Coccino. Barb. ad Trid. cit. cap. 12. num. 108. Garc. de Benefic. p. 3. c. 2. n. 432.* ubi memorat, ita declarasse S. Congregationem Concilii.

Non extra calcem quaesieris: an distributiones ab aliis Canonicis propter absentiam amissæ reliquis interessentibus accrescant? Aliqui affirmant, nonnulli omnino negant. Mihi eorum sententia probatur, quæ rem sequenti casuum distinctione componit: Primò si ex communibus beneficiorum redditibus detracta, vel ex fundatione, aut fidelium oblatione pro defuncti anniversario assignata sit certa portio distribuenda inter eos, qui certo die Divino Officio intersunt, absentium portionem præsentibus accrescere, perspicue insinuat Trid. sess. 21. de Reform. c. 3. Secundò, si pars aliqua ex propriis, & distinctis à mensa Capitulari redditibus quarundam dignitatum, officiorum, vel præbendarum desumpta sit, ut per modum distributionum iis dentur, qui illas dignitates, ac officia obtinent si præsentibus sint, his absentibus præsentibus non accrescet, sed fabricæ Ecclesiæ, vel alteri loco pio assignanda erit juxta idem Trident. sess. 22. de Ref. c. 3. Pirrhing *h. t. n. 101.* Tertio si massa aliqua habeatur, ex qua certa portio, v.g. medius florenus iis qui solenni sacro; alii quot pazii illis, qui Matutino, Vesperis, aliisve Horis Canonicis intersunt, dentur, absentium portio apud massam Ecclesiæ in ejus utilitatem convertenda remanebit. Gutierrez. *99. Cas. lib. 1. c. 1. num. 106.*